

LC Freed 7-3-2008

Het Boekenweekgeschenk wordt vanaf 12 maart in een recordoplage van bijna een miljoen exemplaren verspreid. 50.000 stuks meer dan het geschenk van vorig jaar. „Dat de oplage zo groot zou zijn, had niemand gedacht, ikzelf al helemaal niet”, zegt Bernlef in zijn woonplaats Amsterdam op de voor hem karakteristieke nuchtere toon.

Bernlef gaat al bijna een halve eeuw onverstoorbaar zijn eigen gang. Sinds zijn debuut in 1960 met de bundels 'Kokkels' (poëzie) en 'Stenen spoelen' (verhalen), verschenen meer dan tachtig titels van zijn hand in vrijwel alle literaire genres: romans, verhalenbundels, essays, poëzie, toneel en vertalingen. Hij won talrijke literaire prijzen, met de P.C. Hooftprijs als voorlopige kroon op zijn werk. Zijn roman 'Hersenschimmen' is een klassieker die vorig jaar door de lezers werd uitgeroepen tot één van de tien hoogtepunten uit de Nederlandse letteren.

Bernlef liet zich voor zijn novelle inspireren door het intrigerende verhaal van de pianoman. Deze stug zwijgende man werd in 2005 in het Engelse graafschap Kent aangetroffen. Niemand wist wie de mysterieuze figuur was die zich alleen met de buitenwereld verstand door piano te spelen en te tekenen.

„Niemand wist raad met die jongen. Ze hebben hem naar een psychiatrische inrichting gebracht en van daaruit werd een oproep op internet gezet bij de vermiste personen. De pers dook erop en hij werd meteen een briljante concertpianist genoemd, wat hij helemaal niet was. Hij kon een paar liedjes spelen, dat was alles. Het was het moment waarop ik er in geïnteresseerd raakte.”

Een oproep om de identiteit van de man te achterhalen, leverde een overweldigende respons op. „Overal bleken ineens pianisten te worden vermist. Heel intrigerend. Misschien geldt dat wel voor veel mensen. Dat als je iemand als vermist op zo'n site zet, je allerlei reacties krijgt van mensen die beweren die

BOEKENweek
12 t/m 22 maart **2008**

persoon te hebben gezien, ook al klopt dat meestal dat niet. Het krantenbericht heb ik uitgeknipt. Meestal doe ik er dan verder niks meer mee. Bij mij moet iets wat ik uit de krant oppik of uit de werkelijkheid komt eerst een soort transformatieproces doormaken. Het moet iets van mij worden. En dat was hier het geval. Ik wou er een Nederlandse jongen van maken, uit het noorden van het land. En zo ben ik verder gaan denken. Ik heb elementen uit het oorspronkelijke verhaal gebruikt, maar andere dingen weer heel anders opgelost.”

De Pianoman bleek uiteindelijk een Zuid-Duitse boerenzoon te zijn. Zijn vader had hem wel als vermist opgegeven, maar had op de boerderij de wereldwijde hype gemist. „Toen ik het verhaal ging schrijven, wist ik de afloop al.

zie volledige tekst LC 07-03-2008

Ook al is deze maatschappij helemaal gericht op de jeugd, oudere mensen zijn interessanter. Laatst zei een fotograaf tegen me: 'Ik krijg veel prachtige jonge mensen voor mijn lens. Heel esthetisch en erotisch, maar mijn camera glijdt er vanaf als water van de rug van een eend. Er zit nog geen ervaring in zo'n gezicht. Het is niet interessant om naar te kijken.' Nou, dat heb ik ook een beetje.”

NICO DE BOER

'De pianoman' van Bernlef is tijdens de Boekenweek (woensdag 12 t/m zaterdag 22 maart) gratis verkrijgbaar in de boekwinkel bij besteding van minimaal €11,50 aan Nederlandstalige boeken. Uitgave: CPNB. De boeken van Bernlef verschijnen bij uitgeverij Querido.

Mysterieuze
pianoman
inspireerde
Bernlef

Even was de pianoman wereldnieuws, de zonderlinge jongeman die op de oostkust van Engeland 'aan-spoelde' en zijn stil-zwijgen slechts doorbrak door piano te spelen. Nadat zijn identiteit was achterhaald verdween hij weer in de anonimiteit.

Bernlef, een nuchtere dichter

Bernlef werd geboren als Hendrik (Jan) Marsman. Omdat dit ook de naam is van een bekende Nederlandse dichter (van de klassieke ode 'Herinnering aan Holland') nam hij het pseudoniem J. Bernlef aan, naar de Friese bard uit de achttiende eeuw. „Alléén de naam Bernlef vond ik vroeger wat opschepperig”, zegt de schrijver. „Ik zette er daarom de tweede initiaal van mijn naam voor om het een beetje te relativeren.”

Enkele jaren geleden schrapte hij ook de J. Waarom? „Als ik de afgelopen jaren ergens een lezing hield, merkte ik dat op aanplakbiljetten steeds vaker de J. werd weggelaten. Ik dacht: ze hebben gelijk.”

Bernlef is vooral bekend van zijn romans, maar in de eerste plaats is hij dichter. Zijn gedichten noemt hij zelf 'nogal nuchter', al geeft hij toe dat zijn poëzie nu veel lyrischer is dan in de beginjaren. Als vertaler komt hem de eer toe dat hij grote hedendaagse dichters heeft geïntroduceerd, onder wie Elizabeth Bishop, Marianne Moore, Lars Gustafsson en Tomas Tranströmer

BERNLEF
De pianoman

De omslag van 'De pianoman' wordt gesierd door een fragment van een schilderij van Willem van Althuis. „Ik kom zelf met enige regelmaat in Friesland, want een kennis van mij woont in Heerenveen en is directeur van Museum Belvédère. Het schilderij op de omslag komt uit de collectie van dat museum,” zo vertelt Bernlef in 'Boekenweek-cv Bernlef', het cadeauboekje van de openbare bibliotheek.